



**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát
Wellnerova 25, 779 00 Olomouc**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-1639/23-M
Sp. zn. ČŠIM-S-307/23-M

Název	Střední odborná škola, Šumperk, Zemědělská 3
Sídlo	Zemědělská 2115/3, 787 01 Šumperk
E-mail	sos@edusum.cz
IČO	00 852 384
Identifikátor	600 018 075
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Bc. Jan Sýkora
Zřizovatel	Olomoucký kraj
Místo inspekční činnosti	Zemědělská 2115/3, Šumperk
Inspekční činnost na místě	24., 28. a 29. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Střední odborná škola, Šumperk, Zemědělská 3 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy poskytující střední stupeň vzdělání s maturitní zkouškou, domova mládeže a školní jídelny. Škola vzdělává žáky v denní formě vzdělávání v oborech 16-01-M/01 Ekologie a životní prostředí, 41-41-M/01 Agropodnikání, 65-42-M/02 Cestovní ruch a v dálkové formě vzdělávání v oboru 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost. Hlavním cílem školy je především příprava žáků do praxe, případně k dalšímu studiu na vysokých a vyšších odborných školách. Profilaci žáků škola umožňuje nabídkou volitelných a nepovinných předmětů, cizích jazyků a realizací zájmové činnosti.

Ve školním roce 2023/2024 vykázala škola k 30. září 2023 celkem 385 žáků zařazených v 17 třídách. V domově mládeže bylo k 31. 10. 2023 zapsáno 80 žáků včetně žáků z jiných škol. Ve škole se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, mimořádně nadané žáky škola neviduje. Žáci školy a žáci ubytovaní v domově mládeže se mohou stravovat ve školní jídelně, která je umístěna v budově školy.

Svou činnost škola přehledně prezentuje ve výročních zprávách a na svých webových stránkách (<https://www.edusum.cz>).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Nastavený systém řízení odpovídá velikosti a podmínkám subjektu. Opírá se o stanovený organizační řád a systém vnitřních směrnic, které vymezují rozdělení kompetencí a povinností mezi jednotlivé pracovníky školy. Koncepční záměry rozvoje školy po nástupu nového ředitele vycházejí z jejich reálných potřeb a zájmu zřizovatele. Jejich cílem je především vytváření podmínek pro další rozvoj žáků v moderně pojatém vyučovacím procesu. Naplňování obsahu vzdělávání i vytyčených cílů je pravidelně vyhodnocováno, na základě těchto hodnocení pak dochází k operativním úpravám plánu práce i k úpravám realizovaných školních vzdělávacích programů. Vedení školy v systému řízení vhodně přihlíží k závěrům jednání pedagogické rady, opírá se o výsledky práce předmětových komisí a využívá další standardní zpětnovazebné mechanismy. Součástí uplatňované strategie školy je také podpora rozvoje praktických dovedností žáků, které se v průběhu vzdělávání kromě odborné praxe uskutečňují také pomocí volitelných předmětů a seminářů zaměřených na technickou, přírodovědnou a společenskovědní oblast.

I když je řídicí a kontrolní systém nastaven způsobem, který postihuje všechny oblasti fungování subjektu, v praxi se škole nepodařilo plně eliminovat některé dílčí nedostatky. Metodické vedení výuky spočívající v omezeném využívání sebehodnocení, vzájemného hodnocení a formativního hodnocení žáků, v absenci závěrečného motivačního shrnutí vyučovací jednotky, v diferenciaci učiva vzhledem k zajištění rozdílných individuálních potřeb žáků a v podpoře kritického myšlení žáků s využitím práce s různými informačními zdroji, není zcela funkční.

Ke kvalitě vzdělávání poskytovaného školou pozitivně přispívají rozvíjené partnerské vztahy se zřizovatelem, školskou radou, zákonými zástupci žáků, institucemi ve městě a regionu a ostatní veřejností včetně nadstandardní spolupráce se zahraničními partnery. Žákovský parlament jako další možný sociální partner vedení školy v současné chvíli není zřízen. Vzdělávací nabídku škola rozšiřuje realizací různých edukačních akcí, čímž podporuje osobnostní rozvoj žáků a jejich uplatnění na trhu práce (např. exkurzemi, naučnými programy, kurzy), rovněž se aktivně zapojují do akcí veřejných (např. charitativních). Dobré předpoklady spolupráce se zákonými zástupci žáků jsou vytvářeny

zejména na základě účinné komunikace, která je založena na zprostředkování informací elektronickou formou a prostřednictvím osobních setkání na třídních schůzkách, individuálních konzultacích a akcích pořádaných školou. Škola aktivně propaguje svoji činnost ve vztahu k potenciálním zájemcům o studium i ostatní veřejnosti. Pro zkvalitnění vzdělávání je rovněž přínosná spolupráce se středními a základními školami v regionu. Tradiční bohatá mezinárodní spolupráce pozitivně podporuje rozvoj vedle jazykových a sociálních kompetencí i odborné dovednosti žáků.

Složení pedagogického sboru umožnuje plnit záměry a cíle realizovaných školních vzdělávacích programů. Škola má stabilizovaný pedagogický sbor, který je podle potřeby průběžně doplňovaný o pedagogy, jimž je věnována potřebná pozornost a péče přispívající k jejich úspěšnému začlenění do vzdělávacího procesu a bezproblémové adaptaci do pracovního kolektivu. Vedení školy podporuje profesní rozvoj zaměstnanců, vytváří rovnocenné podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které bylo realizováno s ohledem na zvolenou strategii školy, potřeby a zájmy jednotlivých učitelů, finanční možnosti školy a nabídku vzdělávacích institucí. Vzdělávání probíhalo formou kurzů v rámci akreditovaných akcí a také formou samostudia pedagogických pracovníků.

Škola pro výuku disponuje vhodným materiálním zázemím. Počet a velikost odborných i kmenových učeben odpovídá aktuálnímu naplnění kapacity školy i obsahu uplatňovaných školních vzdělávacích programů. Za příspění finančních prostředků od zřizovatele, doplňkové činnosti a prostředků z operačních programů dochází k postupné obnově a modernizaci materiálního vybavení školy. Pravidelně je obnovován žákovský nábytek, pořizovány jsou nové učební pomůcky, počítačová a audiovizuální technika. K nadstandardně bohaté estetické úpravě školních prostor jsou vhodně využívány žákovské práce a trofeje ze sportovních a naukových soutěží, rovněž zimní zahrada obohacená živou faunou vhodně rozšiřuje stávající relaxační místa o odpočinkovou zónu v ekologicky pojatém biotopu.

Podporován je také správný vývoj a společensky odpovědné chování žáků začleněním problematiky výchovy ke zdraví prostřednictvím výuky, organizováním sportovních aktivit a akcí zaměřených na zdravý životní styl a udržitelný rozvoj společnosti

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným rysem hodnocených vyučovacích hodin byla pozitivní pracovní a bezpečná sociální atmosféra. Metodická propracovanost vyučovacích hodin (odborných i všeobecně vzdělávacích předmětů) se odvíjela od osobního přístupu a pedagogických zkušeností učitelů. Vyučovací hodiny probíhaly dynamicky a bez časových prostopojů a organizačně i obsahově byly vhodně připravené. Aplikovaný vzdělávací obsah byl aktualizován v souladu se současnými oborovými poznatkery. Výuka byla převážně založena na uplatňování tradičních pedagogických postupů, kdy převažovalo frontálně vedené vyučování, při němž byl výklad učitele doplnován rozhovorem nebo diskusí se žáky, avšak ne vždy byl efektivně využit prostor pro vyjádření vlastního názoru a jeho obhájení, které by podpořilo kritické myšlení žáků. Využita byla rovněž samostatná práce žáků mnohdy završena společným ústním či písemným procvičením vzdělávacího obsahu. Někteří učitelé také účelně volili aktivity ve skupinách nebo dvojicích, které podporovaly kooperaci a komunikaci žáků. Pozitivně byla snaha o propojení nabýtych vědomostí s reálnými situacemi běžného života a zařazení mezipředmětových vztahů. Žáci byli vedeni k hledání vzájemných souvislostí mezi pozorovanými jevy a uplatňování již získaných poznatků, pracovali většinou se zájmem. Jen ojediněle však byli žáci vedeni k systému práce spojené

se získáváním informací z různých zdrojů či práce s chybou. Komunikace mezi vyučujícími a žáky probíhala otevřeně a korektně, žáci adekvátně reagovali na pokyny a zpravidla prokazovali odpovídající úroveň znalostí a dovedností vzhledem k očekávaným výstupům realizovaných školních vzdělávacích programů. Individualizace a diferenciacie výuky však téměř nebyla zaznamenána, rovněž žákům s rychlejším pracovním tempem byly zřídka vytvářeny další vhodné příležitosti pro jejich rozvoj, výjimečně byly těmto žákům nabízeny další úkoly rozvíjející jejich schopnosti a nadání. Ve většině vyučovacích hodin byla využívána didaktická technika, která umožnila oživení vedené výuky, v části z nich interaktivní formou. Pracovní tempo bylo přiměřené schopnostem žáků, vytvářelo žákům podmínky pro jejich zapojení do výuky. Učitelé podporovali žáky v práci s využitím převážně okamžitého pozitivního hodnocení, jen výjimečně však byla žákům poskytnuta formativní zpětná vazba motivující je k dalšímu učení a reflekující jejich individuální pokrok. Rovněž sebehodnocení a vzájemné hodnocení jako nástroje k dotváření zpětné vazby ve vztahu ke splnění stanovených vzdělávacích cílů pro žáky i učitele a možnost rozvíjení a upevňování sociálních kompetencí žáků bylo využito sporadicky. Nedostatečný prostor byl ve většině vyučovacích hodin věnován závěrečnému shrnutí učiva a efektivní zpětné vazbě o naplnění vzdělávacích cílů. V závěru části hodnocených vyučovacích hodin bylo realizováno alespoň stručné shrnutí a zhodnocení jejich průběhu. Motivační stanovení cílů na následující vyučovací hodinu většinou chybělo.

Výchovně vzdělávací působení domova mládeže navazuje na činnost školy a je realizováno formou každodenní výchovně vzdělávací práce s jednotlivci a výchovnými skupinami. Je zaměřeno především na zájmové aktivity ubytovaných s cílem smysluplného využití jejich volného času, posilování zdravého životního stylu a podporu sebevzdělávání. Vychovaté podněcují ubytované žáky k pravidelné přípravě na vyučování, vhodně je motivují a v případě potřeby jim poskytují metodickou pomoc. Kromě pravidelné zájmové činnosti nabízí domov dostatečně širokou škálu dalších možností pro trávení volného času. Důraz byl kladen na vzájemný respekt, ohleduplnost a spolupráci účastníků zájmového vzdělávání.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola má vytvořen funkční systém pro zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Průběžné hodnocení se opírá o transparentní pravidla, jež jsou součástí školního rádu. Vyučující využívají standardní evaluační nástroje založené na uplatňování různých forem ústního a písemného zkoušení, získávají podklady pro hodnocení prospěchu didaktickými testy, formou komplexních písemných prací, ústních zkoušek a celkovým soustavným diagnostickým pozorováním žáků.

V období od poslední inspekční činnosti vykazovaly celkové výsledky vzdělávání žáků meziroční srovnatelnou úroveň. Výsledky ve společné části maturitní zkoušky měly v tomto období kolísavou tendenci. Rozbor výsledků žáků u maturitní zkoušky škola pravidelně zpracovává formou sumarizace a následně se zabývá analýzou přičin neúspěšnosti a navrhuje systémová opatření na zlepšení. Tento přístup se pozitivně projevil ve výsledcích žáků u maturitní zkoušky v posledních zkušebních termínech.

Úspěšnost žáků v průběhu vzdělávání a jejich výsledky za jednotlivá klasifikační období jsou školou pravidelně vyhodnocovány na jednáních pedagogické rady. Ze získanými informacemi pedagogové dálé pracují, přijímány jsou konkrétní návrhy ke zlepšení výsledků ve vzdělávání a zpětně je prováděno hodnocení účinnosti přijatých opatření. Sledovány jsou nejen dosahované celkové výsledky, ale také pokrok jednotlivých žáků v průběhu vzdělávání. Zákonní zástupci žáků jsou o výsledcích vzdělávání průběžně informováni

především prostřednictvím zápisů v elektronické žákovské knížce, na třídních schůzkách nebo formou individuálních konzultací.

Škola identifikuje žáky ohrožené školním neúspěchem a nabízí jim pomoc, která se jeví jako účinná. Žákům, kteří aktuálně nedosahují v některé z oblasti vzdělávání odpovídajících výsledků, škola nabízí podporu formou doučování a konzultací. V aktuálním školním roce nevykazovaly výsledky vzdělávání žáků v jednotlivých vyučovacích předmětech výrazné vzájemné odchylky. Na dosahované výsledky vzdělávání pozitivně působí mj. fakt, že škola bezodkladně přijímá opatření na minimalizaci zvýšené absenze žáků.

Trvale je věnována pozornost aktivitám s pozitivním dopadem na získávání a rozvoj odborných kompetencí, které prohlubují profesní dovednosti žáků. Škola se zaměřuje na vytváření podmínek pro podporu talentovaných žáků jejich zapojováním do různých soutěží a odborných aktivit. Důležitou zpětnou vazbou pro školu je při vyhodnocování nejen úspěšnost žáků u maturitních zkoušek, ale i přijetí absolventů k dalšímu studiu na vyšších odborných a vysokých školách a jejich uplatnění v profesní praxi. Celkové výsledky vzdělávání a údaje o aktivitách a soutěžích školy podporujících rozšíření znalostí a dovedností žáků jsou zveřejněny ve výroční zprávě o činnosti školy.

Školní poradenské pracoviště poskytuje poradenské a konzultační služby učitelům, žákům a jejich zákonným zástupcům. Výchovná poradkyně koordinuje činnost asistentky pedagoga a komunikuje s pracovníky školských poradenských zařízení při navrhování a realizaci konkrétních podpůrných opatření. Průběžně a v potřebném rozsahu zprostředkovává potřebné informace a vytváří podmínky pro systematické vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům ohroženým školním neúspěchem. Stejně tak interní elektronický informační systém školy umožňuje všem pedagogům sdílet informace o individuálních potřebách žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i metodické a organizační materiály k činnosti pracoviště. O pokrocích a potřebách těchto žáků diskutují odpovědní pracovníci školy s ostatními pedagogy na neformální úrovni i na jednáních pedagogické rady. Vedení školy ani výchovná poradkyně v rámci svých kompetencí však nerealizují hospitační a kontrolní činnosti vzhledem k nastavení podpůrných opatření ve výuce. Třídní učitelé pracují průběžně se třídou v pravidelných třídnických hodinách, kde se zaměřují především na problémy v oblasti vysoké absenze a jejího omlouvání a v oblasti třídního klimatu, které se pozitivně odráží v celkové atmosféře školního života. Přínosem pro práci školního poradenského pracoviště a řešení výchovných a prospěchových problémů žáků je posílení týmu o školní psycholožku.

Priority školy spočívají v důsledné osvětě a cíleném vedení žáků k vzájemnému respektu a slušnému chování. Preventivní program školy je zaměřen na prevenci rizikového chování, avšak podrobněji rozpracovaná strategie k zajištění jednotného postupu a podpory žákům ohroženým školním neúspěchem, která by vhodně nastavila pravidla systémového přístupu, v něm chybí. Projevy rizikového chování žáků se škola snaží eliminovat a v případě jejich výskytu je ve spolupráci s jejich zákonnými zástupci důsledně řešit. V průběhu školního roku jsou uskutečňovány vhodné aktivity (adaptační a jiné programy, besedy apod.), které cíleně reagují na aktuální problematiku jednotlivých třídních kolektivů.

V rámci kariérového poradenství se škola orientuje především na žáky závěrečných ročníků studia a poskytuje jim dostatek relevantních informací pro jejich profesní orientaci včetně zprostředkování nabídky dalšího studia nebo nabídky zaměstnání.

Závěry

Vývoj školy

- V roce 2023 došlo ke změně ve vedoucí pracovní pozici ředitele školy.
- Školní poradenské pracoviště posílila v roce 2023 školní psycholožka.

Silné stránky

- Intenzivní spolupráce se sociálními, zvláště pak se zahraničními partnery významně podporují rozvoj odbornosti, napomáhají k úspěchům žáků v soutěžích a přispívají k jejich kvalitní přípravě na budoucí povolání. (1.5)
- Škola vytváří pro žáky bezpečné prostředí založené na vstřícném, pozitivním a tolerantním přístupu mezi žáky, pedagogy i vedením školy. Pozitivní klíma školy podporuje rovněž nadstandardní proenvironmentální úprava prostor školy. (2.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Systém kontrolní činnosti není v dostatečné míře zaměřen na vyhodnocování a přijímání opatření v oblasti výukových metod a forem. (2.1)
- Sporadicke využívání hodnotících nástrojů sebehodnocení, vzájemného a formativního hodnocení jako nástroje k motivační zpětné vazbě ve vztahu ke splnění stanovených vzdělávacích cílů pro žáky i učitele. (4.3, 5.3)
- Nedostatečné využívání diferencovaného přístupu k žákům, bez důrazu na individuální schopnosti a dovednosti každého žáka. (6.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Více využívat didaktickou práci s různými zdroji, která by efektivně podpořila kritické myšlení žáků ve výuce.
- Prostřednictvím efektivní hospitační činnosti, jednání pedagogické rady a práce předmětových komisí podporovat využití účinného metodického vedení výuky, především ve smyslu důsledného uplatňování diferenciace vzdělávacího obsahu a výukových aktivit vzhledem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům nadaným. Intenzivněji uplatňovat prvky formativního hodnocení, sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků.
- Zařazovat na závěr vyučovacích hodin shrnutí a zhodnocení osvojeného výukového obsahu a rovněž motivačně stanovit cíl na následující vyučovací hodinu.
- Obnovit a aktivovat práci žákovského parlamentu, jako účinnou součást partnerské spolupráce vedení školy s žáky.
- Nastavit a vypracovat strategii prevence školního neúspěchu, která by vhodně nastavila a systematizovala přístup k této problematice.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činnosti. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení o právnické osobě s názvem Střední odborná škola, Šumperk, Zemědělská 3, ze dne 23. 10. 2023
2. Inspekční zpráva, čj. ČŠIM-198/17-M, ze dne 22. 3. 2017
3. Školní vzdělávací programy pro obory středního vzdělání 16-01-M/01 Ekologie a životní prostředí, 41-41-M/01 Agropodnikání, 65-42-M/02 Cestovní ruch, 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost (včetně platných dodatků a změn)
4. Koncepce rozvoje školy pro období 2020-2024, ze dne 1. 9. 2023
5. Výroční zprávy o činnosti školy, školní roky 2021/2022, 2022/2023
6. Školní řád, čj. 6/2023, s platností od 1. 9. 2023
7. Klasifikační řád školy, platnost od 1. 10. 2020
8. Vnitřní řád školní jídelny, platnost od 1. 6. 2023
9. Vnitřní řád domova mládeže, čj. 7/2023, s platností od 1. 9. 2023
10. Přehled seminářů a školení ped. pracovníků, školní roky 2022/2023, 2023/2024
11. Zápis z pedagogické rady (elektronická forma), školní roky 2022/2023, 2023/2024
12. Plán práce a zápisu předmětových komisí (elektronická forma), školní roky 2022/2023, 2023/2024
13. Plán hospitační činnosti, školní rok 2023/2024
14. Zápis z hospitační činnosti, školní rok 2023/2024
15. Souhrnné přehledy a rozbory prospěchu, chování a absence žáků školy za 1. – 4. čtvrtletí školního roku 2022/2023 a 1. čtvrtletí školního roku 2023/2024
16. Písemné práce z českého jazyka, matematiky a cizích jazyků (namátkový výběr), školní rok 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
17. Zápis z jednání předmětových komisí, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
18. Školní matrika střední školy vedená v elektronické podobě k termínu inspekční činnosti
19. Školní vzdělávací program pro Domov mládeže při SOŠ Šumperk, Zemědělská 3, 787 01 Šumperk, s platností od 1. 9. 2020
20. Deníky výchovných skupin – školní rok 2023/2024
21. Přihlášky na domov mládeže – školní rok 2023/2024
22. Souhrnná dokumentace poradenských služeb ve škole, školní roky 2022/2023 a 2023/2024, vedená k termínu inspekční činnosti
23. Minimální preventivní program, školní rok 2023/2024

24. Doklady vztahující se k finančním podmínkám školy, rok 2022
25. Doklady související se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
26. Doklady související se zabezpečením školního stravování ve školních letech 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Bc. Milan Vlach, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. David Náhlík, školní inspektor

Mgr. Pavel Okleštěk, školní inspektor

Ing. Petra Kalabisová, kontrolní pracovnice

18. 12. 2023